

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๗๐๓/๑๕๐๗

สวท. 165
วันที่ 3 พ.ค. 62
เวลา 10.51

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ31304
วันที่ : ๒๖142/62
วันที่ : 03 พ.ค. 62 เวลา : 10:39

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถนนนนทบุรี
ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๒ และการจัดทำรายชื้อตลาดที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูงในประเทศคู่ค้า (Notorious Markets)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนารายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย ตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษประจำปี ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องรายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทย ตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๒ และการจัดทำรายชื้อตลาดที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูงในประเทศคู่ค้า (Notorious Markets) มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบผลการจัดสถานะดังกล่าว และพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (USTR) ได้จัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้าสำคัญภายใต้กฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ (Special ๓๐๑) เป็นประจำทุกปี โดยประกาศผลการจัดสถานะในช่วงปลายเดือนเมษายน ทั้งนี้ ในการจัดสถานะดังกล่าวมีการจัดทำรายชื้อตลาดที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูงในประเทศคู่ค้า (Notorious Markets) ด้วย

๑.๒ หลังจากที่ได้ไทยได้ถูกจัดให้อยู่ในบัญชีประเทศที่ต้องจับตามองพิเศษ (Priority Watch List: PWL) มากกว่า ๑๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ USTR ได้เปิดการทบทวนสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของไทยนอกกรอบ (Out-of-Cycle Review: OCR) และได้ปรับสถานะของไทยให้ดีขึ้นจากบัญชี PWL เป็นบัญชีประเทศที่ต้องจับตามอง (Watch List: WL) นับตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ และเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑ USTR ได้ประกาศรายชื้อ Notorious Markets ประจำปี ๒๕๖๐ โดยไม่ปรากฏชื้อย่านการค้าหรือศูนย์การค้าในประเทศไทยเป็น Notorious Markets แม้แต่แห่งเดียว

๑.๓ ในปีนี้ USTR ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศคู่ค้าจากผู้มีส่วนได้เสีย และประเทศที่ได้รับการประเมิน ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำความคิดเห็นประกอบด้วยข้อมูลความคืบหน้าและสถานะการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทยที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญตามแผนงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา (IP Work Plan) และได้ยื่นต่อสำนักงาน USTR แล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๒. สารสำคัญ

๒.๑ สถานะของไทยและประเทศคู่ค้าอื่นของสหรัฐฯ

๒.๑.๑ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ USTR ประกาศสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศคู่ค้า ประจำปี ๒๕๖๒ โดยไทยยังคงสถานะอยู่ในบัญชี WL ร่วมกับประเทศอื่นอีก ๒๔ ประเทศ ได้แก่ บาร์เบโดส โบลิเวีย บราซิล แคนาดา โคลัมเบีย คอสตาริกา โดมินีกันรีพับลิก เอกวาดอร์ อียิปต์ กรีซ กัวเตมาลา จาเมกา เลบานอน เม็กซิโก ปากีสถาน ปารากวัย เปรู โรมานี สมพันธรัฐสวิส ตุรกี เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย และเวียดนาม

สำหรับประเทศที่อยู่ในบัญชี PWL มีจำนวน ๑๑ ประเทศ ได้แก่ อัลจีเรีย อาร์เจนตินา ชิลี จีน อินเดีย อินโดนีเซีย คูเวต รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย ยูเครน และเวเนซุเอลา

๒.๑.๒ ในส่วนของรายงาน Notorious Markets ประจำปี ๒๕๖๑ ได้มีการระบุชื่อตลาดในไทย ๒ แห่ง เป็นการละเมิดในท้องตลาด ๑ แห่ง คือ ย่านพัฒนาพงษ์ และตลาดออนไลน์ ๑ แห่ง คือ www.shopee.co.th

๒.๒ พัฒนาการและความคืบหน้าการดำเนินการของไทย

สหรัฐฯ แสดงความพอใจต่อนโยบายและผลการดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทยที่สำคัญ ดังนี้

๒.๒.๑ ระดับนโยบายสูงสุดของรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการคุ้มครองและการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งทำให้การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตด้วย

๒.๒.๒ มีการแก้ไขปัญหาค้างสะสมการจดทะเบียนสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า โดยมีการเพิ่มจำนวนผู้ตรวจสอบของกรมทรัพย์สินทางปัญญา และการเสนอแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรเพื่อปรับปรุงขั้นตอนการจดทะเบียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๒.๓ ไทยได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้แก่ภาคเอกชนสหรัฐฯ

๒.๒.๔ มีการเสนอแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ

๒.๓ ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะของสหรัฐฯ

๒.๓.๑ ยังคงมีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น การจำหน่ายสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ทั้งในท้องตลาดและตลาดออนไลน์ การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน การขโมยสัญญาณเคเบิลและดาวเทียม การจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และการดำเนินคดีทางแพ่งที่ใช้เวลานาน และค่าเสียหายที่เจ้าของสิทธิได้รับไม่สมเหตุสมผล

๒.๓.๒ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อปี ๒๕๕๘ ในบางเรื่อง เช่น การคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Protection Measures: TPM) และการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ (Camcording) ยังไม่ตอบสนองต่อข้อกังวลของสหรัฐฯ

๒.๓.๓ ยังคงมีปัญหาค้างสะสมการจดทะเบียนสิทธิบัตร โดยเฉพาะสิทธิบัตรยา

๒.๓.๔ ควรมีการป้องกันการนำผลข้อมูลการทดสอบยาและเคมีภัณฑ์ทางการแพทย์ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่ไม่เป็นธรรมหรือการเปิดเผยข้อมูลฯ ที่เป็นความลับอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๕ ควรมีความโปร่งใสโดยให้ผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญามีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านสาธารณสุข
(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) กำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเนื่องจากการจัดสถานะประเทศไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ รวมถึงรายงาน Notorious Markets มีผลต่อภาพลักษณ์ด้านการค้าและการลงทุนของประเทศ ประกอบกับข้อกังวลและข้อเสนอแนะที่ระบุในรายงานของ USTR มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของหลายหน่วยงาน จึงเห็นควรพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการจัดสถานะดังกล่าว และพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

๔. ความเห็นกระทรวงพาณิชย์

แม้ว่าการจัดสถานะประจำปีนี้มีผลเป็นที่น่าพอใจแต่ในการรักษาสถานะของไทยไว้ในบัญชี WL หรือผลักดันให้ไทยหลุดจากทุกบัญชีในอนาคต ควรมีการพัฒนากระบวนการคุ้มครองและป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในทุกรูปแบบ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ตลอดจนการส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านสาธารณสุข ซึ่งเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญ

๕. ข้อเสนอ

๕.๑ กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบรายงานผลการจัดสถานะการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไทยตามกฎหมายการค้าสหรัฐฯ มาตรา ๓๐๑ พิเศษ ประจำปี ๒๕๖๒ และการจัดทำรายชื่อตลาดที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสูงในประเทศคู่ค้า (Notorious Markets) ตามข้อ ๒

๕.๒ นอกจากประเด็นด้านนโยบายและการปฏิบัติงานแล้ว สหรัฐฯ ให้ความสำคัญและติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายสิทธิบัตร ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของกระทรวงพาณิชย์และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอย่างใกล้ชิด โดยที่การแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ในขณะที่การแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกระบวนการขอรับสิทธิบัตรให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว เกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับหลักการและแนวปฏิบัติสากล ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลในเชิงบวกต่อการประเมินสถานการณ์คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของไทยในรอบถัดไป ซึ่ง USTR จะเปิดรับฟังความเห็นผู้มีส่วนได้เสียในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ และเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคและการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ทั้งของไทยและต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงพาณิชย์ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางในการเร่งรัดการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายสิทธิบัตรให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๕.๓ การใช้ซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เป็นประเด็นที่สหรัฐฯ มีข้อกังวลมาโดยตลอด ประกอบกับไทยให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้นโยบายประเทศไทย ๔.๐ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งการใช้ซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการนี้ กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติผู้รับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานพิจารณากลับกรองการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานด้วยความรอบคอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการใช้ซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์

๕.๔ ในส่วนของรายงาน Notorious Markets ประจำปี ๒๕๖๑ ที่ได้มีการระบุชื่อตลาดในไทย ๒ แห่ง คือ ย่านพัฒน์พงษ์ และ www.shopee.co.th นั้น กระทรวงพาณิชย์จะประสานหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในตลาดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ชุตินา บุนยประภัตร

(นางสาวชุตินา บุนยประภัตร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

สำนักส่งเสริมการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา

โทร. ๐๒ ๕๔๗ ๔๖๕๓

โทรสาร ๐๒ ๕๔๗ ๔๖๕๑